

บทคัดย่อ

ปรากฏการณ์การย้ายถิ่นแบบไม่ปกติ (irregular migration) ที่เกิดขึ้นในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งในโลกยุคปัจจุบันซึ่งสามารถส่งผลกระทบไปยังภูมิภาคต่าง ๆ อันมีที่มาหลายสาเหตุทั้งสงคราม ความขัดแย้ง ความรุนแรง โรคระบาด และปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน เป็นต้น ทั้งหมดนี้ได้ส่งผลกระทบตามมา เช่น การมีผู้เสียชีวิตกลางทะเล การค้ามนุษย์และปัญหาการรับผู้ย้ายถิ่นเข้าของบรรดาประเทศต่าง ๆ เหตุการณ์เหล่านี้ได้เพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ อย่างไม่มีสิ้นสุด การย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติชาวโรฮิงญานับเป็นตัวอย่างหนึ่งที่สำคัญของการย้ายถิ่นแบบไม่ปกติที่มีบริบทของปัญหาที่ซับซ้อน การมองที่ต่างกันต่อปัญหาย่อมส่งผลต่อการจัดแบ่งประเภทของชาวโรฮิงญาว่าควรอยู่ในประเภทใด ผู้ลี้ภัย ผู้แสวงหาที่ลี้ภัย ผู้พลัดถิ่น ผู้ลักลอบเข้าเมืองเหยื่อการค้ามนุษย์ หรือคนไร้รัฐ ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการและกลไกของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในและนอกอาเซียนในระบบการอภิบาลภูมิภาคเกี่ยวกับการย้ายถิ่นแบบไม่ปกติของชาวโรฮิงญา เพื่อเสนอแนะรูปแบบและแนวทางที่เหมาะสมในการกำกับดูแลการย้ายถิ่นดังกล่าว โดยอาศัยแนวคิด “ระบบการอภิบาลการย้ายถิ่นระดับภูมิภาค” เป็นกรอบในการวิเคราะห์ งานวิจัยนี้เสนอว่า ระบบการอภิบาลการย้ายถิ่นระดับภูมิภาคพัฒนาที่มีอาเซียนเป็นองค์ประกอบสำคัญขึ้นได้เพื่อให้รัฐร่วมมือกันแก้ไขปัญหาในทิศทางเดียวกันทั้งในกรอบองค์การระหว่างประเทศหรือกระบวนการปรึกษาหารือระดับภูมิภาค โดยไม่ต้องมุ่งสร้างข้อตกลงที่มีผลผูกพันแต่ต้น แต่ค่อย ๆ พัฒนาให้มีพันธกรณีผูกพันด้วยการเจรจกันอย่างมีโครงสร้างมากขึ้น จนเกิดกลไกในการแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพ โดยแต่ละรัฐที่เผชิญปัญหาลำพังหันมาแก้ปัญหาในกรอบภูมิภาค

Abstract

Irregular migration marks as one notably current issue which often happens from one region to another and its impact affects globally. This phenomenon has been caused by wars, conflicts, violence, epidemic and human rights abuse leading to other following problems i.e. human trafficking, death of migrants in the sea and failure of migrant acceptance among states. However, as these issues keep rising in quantity, the irregular migration of the Rohingya become one of these which its root cause and context becomes more complex. The different views on the Rohingyas can position their migration status whether they can be refugee, asylum seeker, displaced person, migrant smuggling, victim of human trafficking, or stateless person. Therefore, this research aims to find the processes and mechanisms of all stakeholders including both ASEAN actors and non-ASEAN actors in order to allow the appropriate recommendations of the solution to cope with the irregular migration of the Rohingyas in the framework of the “regional governance on migration.” To this end, it can be suggested that the regional governance on migration which ASEAN as its core in the case of the Rohingyas can be done by the concurrent cooperation among states through framed IGOs’ consultations both regionally and globally. Also, these assembled consultations should not intend to bind all stakeholders at first but to make them as the structural commitments and obligations for they can be more flexible and effective mechanisms to solve the problem and to bring all states, which affected by irregular migration issue, to play in the regional framework.